

DOBROGEA JUNA

POLITICĂ, ECONOMICĂ, LITERARĂ — INDEPENDENTĂ, ZILNICĂ

Director: CONST. N. BARRY

Revista Dobrogeanilor

Problema, dacă pe lângă război Statul are vre-o responsabilitate sau obligație față de populație păgubită, e tot așa de veche ca și războiul. Primul, dintre autorii mai vechi, care se ocupă de această chestiune, e Hugo Grotius, celebrul ambasador al Suediei la Paris (1583-1645). În opera sa „De jure bellis ac pacis” învăță că Statul nu datorăse nimic pentru pagubele de război; ba mai mult săturatează că Statul să nu dea nimic, pentru că astfel va sili pe locuitorii să se apere cu mai multă îndărjire - ut sua quisque acrius defensat.

Un altul, Vattel, autor de drept internațional, adoptând aceeași soluție a responsabilității Statului pentru daunele cauzate de război, e de părere folosuind că Statul să acorde despăgușiri după puterile sale financiare, întrucât aceasta e o datorie naturală pentru Stat.

Dreptul însă, ca știință eminente socială, a trebuit să urmeze cursul ideilor și transformărilor sociale.

Sociologia a stabilit că societatea nu e decât un organism compus din individ, molecule sociale, astă că între aceste două elemente: *societate și individ* e o legătură așa de strânsă, că existența uneia e bazată pe forța celuilalt și că protecția mutuală e legea lor comună. Léon Bourgeois, în scrierea sa „Essai d'une philosophie de la solidarité”, ridică sentimentul de umanitate și spiritul de solidaritate socială la înălțimea unei doctrine de Stat.

Spiritul acesta a cuprins chiar societatea universală și Convenția de la Haga — legea popoarelor — conține texte precise cu privire la o mai intensă protecție a persoanei și a verelor individuale în timpul războiului.

Astăzi, doctrina și jurisprudența sunt împărțite în privința problemei noastre. În pură teorie, două sunt posibilitățile de soluționare ei:

a) că victimele au un drept la daune și prin urmare au o acțiune judiciară în reparație integrală contra Statului, după cum prelindă Gaston Jéze în „La réparation intégrale des dommages causés par le fait de guerre”.
b) că victimele nu au

nici drept și nici acțiune. Statul fiind irresponsabil pentru faptele de război. Că totuși Statul poate acorda despăgușiri pe cale administrativă, nu însă cu titlu de datorie, ci cu titlu de binefacere. Că în fine Statul rămâne răspunzător judecătoricește pentru faptele voluntare.

Care din aceste două soluții a fost admisă de legea română? La aceasta vom răspunde în numărul viitor.

Bulgadul decorat

Bulgad. — Generalul Franchet d'Espert așteaptă în Bulgaria pe 27 Ianuarie pentru a ramâne cincisprezece zile de o noastră Bulgadul.

S-a vândut „Le Matin”?

Căleva ziare americane au publicat că compația „Standard Oil” ar fi cumpărat ziarul „Le Matin” și Casa Hachette.

Incurcătura primarului

Acuzații pe d-l dr. Sachelarie de negușii și jef în avosor publică, de sigur că nu sunt binevechi pe dovezile materiale ce am avut contra primarului urbel Constanța: d-sa se bazează prea mult pe solidaritatea consiliului municipal, care îl-ar fi sărit în ajutor, la casă de o eventuală anchetă ce ar fi provocat-o campania noastră — solidaritate cu care credeas că va para orice lovitură contra banilor de fălării, stăcăruie la statul comunal.

Bazat pe această solidaritate, d-l dr. Sachelarie a continuat să opereze ca în Codrul Vilăiei, lipit cu desăvârșirea impării prada cu teatrări de operații, trăs pe sfârșit probabil, a rupt orice legături cu această.

Fapt este însă, că pe când d-l Sachelarie, vîroind să scape din incurcătură, dă din colii în colț să fie să poată să vrea o spire, ajutorul d-naș d-nii Traian Roșcașel și Căpitan Florescu, au ajuns o adevărată teroare, somându-l să închidă ochii și în viitor dacă vrea să ieșă din Primărie cu obrazul curat.

Mărturismul că n-am dorit să fim în pielea primarului în noua incurcătură în care a intrat.

— Pielea te primă în Israel!

„Loviturile” agentilor de vapoare

În două numere consecutive, ne am ocupat de agenții de vapoare din localitate, cari sfidând opinia publică speculează în mod nerăspinos încăzind prețuri încrezute de la negușorii, pentru terenurile și magazinile aflate în port proprietatea C. P. C.

Am promis tot odată marelui public, că nu vom înțela a demasca în continuu pe toți acei cari, setosi de imboldare prin mijloace revoltătoare își umplu pangile în dauna consumatorilor.

Pentru astăzi ne vom mărgini să arătăm ultima spălătură la care s-au dedat unii din acești agenții de vapoare:

Agenția Teodoridi & Co. din str. Gr. Cantacuzino, a încasat de la fabricantul de săpună d-l Zamfirescu din București, 7000 lei drept chirie pentru 50 m.p., teren pe timp de 53 zile, după ce mai întâi ceruse numărul negușor 12000 lei.

La acest teren pentru care statul percepă de la agenție pe timpul anului de mai sus, 247 lei 50 bani, onorabilul agent are un câștig de 6752 lei 50 bani, fără că în schimb să fie nevoie de pune garduri, lemne sau mușamale, marfa fiind în batătoare.

Un alt caz și mai revoltător de către cel de mai sus, este al

agenției de vapoare Weston Voei din localitate.

Reprezentantul acestel case, un domn care Goldman care într-un timp destul de scurt, a devenit multi-milionar, a stors de la comercialul Arghiropol din Constantinopol sumă de 60 mil lei.

Acest comerciant a înălțat pe vaporul „Favia” sub pavilion Englez, al societății Canardine, marfa cu destinația Galați, plătită toate speciale de transport societății până la acest port. La vîrstă vaporului în Constanța spre și fi apărată de la cunoștința acestui comerciant că marfa trebuie dezbarcată în localitate, se arăta ordin din partea agenției din Constanța, a trimis vasul la Galați.

Negușorul văzându-se expus la pagube enorme, a fost cins să-și plătească agenției 60 mil lei, sumă ce constă din adeverat jumătate, de care ce d Goldman avea ordine anterioră din partea societății pentru a trimite văsul direct la Galați.

Sperăm ca de data aceasta, Colonel Vălău, delegatul președintelui consiliului de miniștri pentru comunitatea specială, făcă de indicații precise de mai sus, va bine-vol a lua măsuri pentru a pună capăt acestel în-dreptate speciale.

România

CRONICA

Speculant dat judecăței

Domnul Recovilă, sef de secție la administrația finanțelor, delegat cu coadă în magazinul lui d-lui C. Petrescu din strada Stefan cel Mare Nr. 75, părându-i se suspect în colț al prăvăliei ce era acoperit cu rogojini, să apropie și dând la o parte rogojina a văzut o cantitate enormă de sare acuzații.

Imediat intrând în cercetare a constat că sarea i-a fost vândută de mai mulți invizați acaparatori și vindeci publicului cu 10 și 12 lei/kg. în timpul cercetărilor, pe usă și apărut un ceferist, care avea un sac cu sare în spiniare, la vedere d-lui Recovilă, el lasă sacul jos și dispără. Atunci constatăciosul funcționar confisca totă sarea în cantitate de 6000 kg, supunând judecății pe comerciant.

Furturi

D. Anton D. Hristache din Seimeni Mari, a adus la poliție pe individul Mihaiu Pasăcalidi, care îl-ar fi furat în gara locală, un portmoneu cu 900 lei. Carul se anghetașă.

Poliția a arăstat pe individual Constantin Musteanu, autorul furtului de 253 lei din buzunarul lui Cherina Rustea vânzător ambulant din plată Carol I.

— Locuitorii Memet Serif și Regep Memet din com. Mustafaci au reclamat Prefectură de Poliție că aseara li s-au furat din buzunar de către un plutonier de marină, pe când se aflau într-o cărciumă, primul un ceasonic și 1000 lei iar celullalt 14000 lei în numar.

D. Nicolae Papadimitriu căpitan secund pe vaporul grec „Irini” fiind alături în cursă de o prosiliună pe sit. Mircea 47, a fost alătut. În casă de năvăgădui se întâlnesc și o vechea casă.

Ambii au fost arestați și se cercetează cauza de poliție.

LITERARE

Aceiași Poveste

Să intors fețorul de împărat. Să intors din pribești. Să lume multă e în palat. Să căutece, și-ordzi.

Dar să înțâmpe regescul fără gândulăcius era. Timbrile, jiere, viori. Nu-l pot înviora.

Târziu, muncii de dor nebun. Scărbi de veseli. Sub vîrja vremilor ce capătă să intorsă la pribești.

Mihai Gh. Stătescu

Liberitatea navigației pe Dunăre

Ziarul „Le Temps” în cea mai mare din Budapesta că Președintele comisarii danubiene fiind încredințat reprezentanților maghiari d-l Edmond Mihail, ministrul Transilvania a declarat președintele că parăsesc demnitatea sa cu cunoștința că Dunărea, fiind interzisă, va acuza o valoare scăzută, adăi, din prima dezorganizare a transporturilor europene. D. Mihail, în discursul său inaugurării, a promis să salveze libertatea navigației pe Dunăre și să îngurzeze să se vedea refacerea economică a țărilor interesante.

desvoltarea comerțului și industriei naționale. Fără să se acceseze ceva de propriu, nu va aduce beneficii mari, dar recunoașterea ce o va atrăga generală actuală că și cele viitoare, va fi o răspăteală care va echivala că și un dividend respectabil, pentru acel ce ia adăvăr încreză din imboldul înimii pentru ferlerile și prosperitatea poporului românesc pe toate tărâmurile.

Comuna va contribui și ea cu mijloacele ce le va avea, punând terenul la dispoziție și contribuind poate și cu o parte din capital.

Potem spera oare?

An. A. Andraș

RETEVEIE

Gura Drăgușosului

Într-o telegramă adresată cu prilejul anului nou de la Centru, organizații avocatescă judecătore, îl se spune că dacă anul 1920 a fost consecutiv „partidului”, anul 1921 va fi inclinat refacerei și consolidării interne a Patriei.

A venit și vremea să se numească sălbătempă.

D. Iorga la Paris

Lyon. — D. Nicolae Iorga, profesor la universitatea din București și membru al Institutului, a vorbit foia la „Liga Invadatorilor” despre legăturile care strâng Franța și România. După ce a reamintit primele manifestări de influență franceză, în secolul al XV-lea, în Valahia și Moldavia, d. Iorga a arătat progresele și formele diverse până azi. Savantul istoric a anunțat crearea la Paris a unei școli românești, asemănătoare ca școala franceză della Roma, în care, în fiecare an 12 elevi, reprezentanții elitei intelectuale a României, vor veni sub direcția d-lui Iorga să-și completeze studiile.

— D. Iorga la Paris

Lyon. — D. Nicolae Iorga, profesor la universitatea din București și membru al Institutului, a vorbit foia la „Liga Invadatorilor” despre legăturile care strâng Franța și România. După ce a reamintit primele manifestări de influență franceză, în secolul al XV-lea, în Valahia și Moldavia, d. Iorga a arătat progresele și formele diverse până azi. Savantul istoric a anunțat crearea la Paris a unei școli românești, asemănătoare ca școala franceză della Roma, în care, în fiecare an 12 elevi, reprezentanții elitei intelectuale a României, vor veni sub direcția d-lui Iorga să-și completeze studiile.

— D. Iorga la Paris

— D. Iorga la Paris

Răsculajii antibolshevik merg spre Odessa

San-Paolo. — Biroul presei ucrainiene comunică că, răsculajii între populația rurală ucraineană și bolsevicii în proporții din ce în ce mai mari. Revoluția se propagă, răsculajii merg spre Odessa.

— D. Iorga la Paris

— D. Iorga la Paris

ARTISTICE

O SOLUȚIE

Celind cronică amicului meu Vioreanu, unde vorbește de sezonarea Cercului „Analele Dobrogei”, la care de altfel am fost și eu, am căutat și eu să găsesc mijlocul pentru a ajunge mai lesne și că mai curând la realizarea dorinței cercului, de a avea un loc de teatru, o sală de lectură, un muzeu și o sală modestă de teatru. Pentru ca să ne gândim la o adunare de fonduri principale și donaționi, este de a se spune că în multă vreme, într-

Biblioteca Județeană „Ioan N. Roman” Constanța

CAVEANT CONSULES

(In chestia chirilor)

Chestiunea ridicării chirilor, în măsură astăzi de critică față de scumpete traiului, este prea importantă, ca să nu fie studiată pe totă liniile.

Cât de prijil și de nechibzuință este art. 6 din Decretul-lege No. 1420 din 920, care sporește chirile numai cu 40 la sută, pe tot col., constată la Sf. Dumitru 1915, se vede din disproporție următoare:

Să luăm o clasă socială, aceea a funcționarilor și dintre ei pe cel mai modest; să luăm pe gardiști de stradă, care în 1915 era plătit cu 60 lei luna, iar acum cu 750. A păstrat luna lui proporția de 40 la sută, ori s-a mărit cu 1200 la sută?

Dacă, dacă ioste lefurile să arde din 1915, cu între 800-1200 la sută, de ce col. care a avut autorizarea să aibă proprietate, să nu poată ridica chiriașului decât cu 40 la sută?

Din hrașia negustorilor, vorba pe cel mai subțiri, pe fărăcătă, în care controlul este mai ușor de făcut. Această rețea, care în 1915 nu costă 250 (să se noteze, două ori și cincizeci bani), acum costa 25 lei, adică de 10 ori mai mult sau 1000 la sută. Nu mai vorbesc de profesii libere (avocați și doctori).

Nu învinuesc pe nimeni să sunt vremurile. Fie numai o simplă și nevinovată constatare.

Zăharul, sătele toată lumea că înaintea războului, costă, cel cubic 1.35 și dacă se ureză cu 5 bani la kg. în intervale lungi, cu totii protestam. Acum îl cumpărăm cu 40 lei și e la tendință de creștere; totuși nimici nu protestează - săi sunt vremurile - cu toată urecarelui de 3200 la sută.

Și nu sunt numai un articol, nu dintr-o col. mai de seamă de consumație, dar este în deosebit cunoscut, că viața să se scumpă cu minimul de 1000 la sută, căci de unde, acum 5-6

ani, coșnici costa 5 lei zilnic, acum abia dacă poți închela casa cu 30 lei lărgueli pe zi. Este o chestiune care nu suferă contradicție, fiind cunoscută de toată lumea.

Astăzi și obolul dat, cersetorul să a mărit. Si aceasta din motivul foarte firesc, că a dispărut moneda mărunță. Acum dăm cersetorului cel puțin 50 bani, deci 500 la sută.

De ce dat, dacă viața să se scumpă în proporții aşa de flagrozitoare, de ce legea să se năpăsească numai asupra proprietarilor? Cum, adică pentru ei viața nu s'a scumpit în același măsură? Nu e o nedreptate străgoatoare la cer articolul 6, care nu admite o urcă a chiriei decât de 40 la sută?

Aici în Constanța, nedreptatea este și mai străgoatoare, căci alimentul nu încrește pe proprietari, căci nu cheltuiște cu refecție caselor lor aici, unde - se stă - că materialele suau cu 300 la sută mai scumpe ca orunde.

Si dăpe ce tu proprietar, și dai ultimul ban ca să-ți refaci gospodăria, pentru care Statul nu îi veală în ajutor nici măcar cu o centină, tot Statul vine cu o lege vitregă și împune la ce anume condiții să poți inchiria. Si măcar de ar fi aceste condiții, omenesc!

Dar cu o ridicare de 40 la sută asupra chirilor din 1915, nici Bulgarii, oricără îl credem noi de dusmani, nici Bulgarii nu îl conceput o lege mai vitregă Românilor.

A fost - parțial - o porneire vrăjitoare a Românilor împotriva altel clase de Români. Decretul-lege No. 1420 din 920, pentru a distinge pe proprietari - și dacă până acum i-e redus numai la o mizerie socială, desigur că legea va reuși să-i distrugă, de se va prelungi famosul Decret-lege 1420.

Colonel Iosif Dobrogeanu
Constanta

d. Sachetti fost prefect și președinte Iordănescu, Sachetti, Simionescu, Dăneșcu, Bughiard, preot Dobrescu, medic veterinar Alexandrescu, Vascanier, dir. tehnice faurica de ciment, Nedelcu, Groza, Andreia, Iamboli, Păpadavid, Pușcălu, Farmachi, etc. Deasemeni și soarele: Sachetti, Iordănescu, Dinu, Dăneșcu, Simionescu, Mașropol Constantin, Candrea, Iamboli, Hurnur, Frangopol, etc.

Paralel cu aceasta, plutoniști-majori și divizionarii 5 tren, tot la o mesă comună, au lăsat să înarmăneze anul vecchiu printre petrecere înțele că să dură până în zori, probabil că dansuri și cântece și presărată cu intimitatea urătorilor colegiale ale cărora asistență cu setile dimpreună.

Horia

INFORMATIUNI

Atragem atenția d-lui Colonel Vălcu, că pe str. Stefan cel Mare lângă hanul Cogălniceanu se vinde sare cu 10 lei/kg.

***

Dd. Ilie Voiculescu și Enst. Scriba au reclamat parchetului pe d-l capitan Florescu prim ajutor de primar, pentru fururi mai multor materiale din curtea pompierilor, etc. Să daună până în mijlocul nopții, cand iudeul tot cu toții le boalață mesă comună, să se petreacă până în zori.

Intimitatea comunicativă ce a domnat în tot timpul, înălțătoare credință cu d-lui Mărcovici, promotorul Casei Naționale din localitate - despre care am mai vorbit - este un element care îl poartă într-o altă direcție.

Corpul ofițeresc era la înălțime și tot astfel frumosul buchet al d-norilor și d-sorilor. Se căntă și s-a recitat apoi. Administratorul sublocotenent Mușescu, monopolizând și aci humorul, a primit aplauze meritabile.

În toamna colonelul Mărcovici pentru M. S. Regelile Asmeniei d. primar Iordănescu

Sorțorul Bobotezei

Cu obînșul solemnitate să serbat și anul acesta sărbătoarea apelor. După ofițerul serviciului divin la Catedrală, clerul de la toate bisericile s-a întreprins spre Casinoul Comunal, unde a avut loc bolezul, aruncându-se sfânta cruce la mare.

La această solemnitate au asistat toate autoritățile civile și militare în frunte cu d-nii general Pătrașcu și Marin Ionescu, preoții și o mulțime imensă de credincioși.

După terminarea acestei solemnități, a avut loc pe Bulevardul Elisabeta defilearea trupelor.

Procesele
Ce se vor judeca de Comisia centrală de Expropiere la Curtea de Apel din Constanța

26 Ianuarie 1921

1) I. Coman Stoian, 2) N. Velescu, 3) A. Raisberg, 4) N. Molosiu, 5) M. Leer, 6) Em. Leier.

27 Ianuarie 1921

1) St. Blebes, 2) Soc. Dacia-Romania, 3) N. Halfon.

Cu înțeperea de azi și în următoare

LA CINEMA GRAND

Rătăcili

Unicul film ce a fost văzut până azi în Constanța

CINEMA REGAL

RETINGAR

Seria III-a

Unicul film vizut până astăzi în Constanța

DR. UNIVERSAL

MARXIMILIAN HERT

SPECIALIZAT LA VIENNA
Consiliul de la Viena
CONSTANȚA - Str. M. Cogălniceanu, 218

IULIAN ZOSMER

Dentist
LAUREAT DIN BERLIN
Dentist al Spitalelor Corpului 3 Armate
CONSTANTA STR. CAROL No. 2
Orele de Consultații 9-12 și 14-16

Colonel Dr. Urzicăneanu C.

SPECIALIZAT LA PARIS

PENTRU BOALA DE OCHI și ARECHI

PRESCRIE OCHELARI

OPERATII DE OCHI și URECHI

ORE DE CONSULTAȚII 1-4 p.m.

No. 55 STR. DOKORANILOR

(col. cu Tudor Vladimirescu) 187

...

S-a deschis nouă

fabrică de produse chimice

IDAN VASILIU & GH. ANDREESCU

Sovierea Oborului, 3

Biroi: 11, Piața Independenței, 11

Fabricațiuni de: săpun, un-

soruri consistentă, parfumuri

de căruțe, hamuri, parfumuri

de vase, vaselină etc. Ieruri

diferite. Primație spre pro-

lucrare orice cantitate de gră-

simi și uleiuri avizate, pro-

cum și cumpărători.

...

„PROGRESUL“

ATELIER METALURGIC

SPECIAL DE REPARAȚII DE CASE DE BANI

DEZMEMBRĂRI CASE DE BANI

STR. I.C. Brătianu No. 6

CONSTANTA 171

...

LA RULETA

Tăbăcărie Nouă

MAGAZIN DE

Locăzintă și galanterie

Centrală Str. Carol No. 45

Sucursala Stefan cel Mare 28

121 MAIEFTINCA ORI-UNDE

...

AVIS

De vânzare

Str. Vest Pret extins de

avansători

Soc. de Transport Constanța

Piața Basarab No. 9

...

7. Prețuri fără ardere

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...